

**Науковий реферат статті Нескородоєвої І. І. та Пустовгар С. А.
"Дослідження сутності економічної категорії
"неплатоспроможність підприємства"**

В умовах нестабільної економічної ситуації, що характеризується неприбутковістю діяльності суб'єктів господарювання, зростанням кількості підприємств, щодо яких порушено справу про банкрутство, особлива увага приділяється діагностиці неплатоспроможності підприємства.

Дослідженню проблем неплатоспроможності підприємства присвячена значна кількість праць вітчизняних та зарубіжних вчених, але не вирішеною залишається проблема розмежування поняття "неплатоспроможність" підприємства і суміжних: "банкрутство", "звичайний дефолт", "технічний дефолт" та "криза", які ототожнюються в працях багатьох вчених, що ускладнює процес ідентифікації стану неплатоспроможності підприємства та стабілізації його фінансового стану.

Метою статті є з'ясування сутності понять, що характеризують стан порушення платоспроможності підприємства, а також уточнення їх економічного змісту з використанням морфологічного аналізу.

У статті досліджено причини та наслідки порушення платоспроможності підприємства, можливість її відновлення та продовження діяльності підприємства за різних форм порушення платоспроможності.

Проведений аналіз показав, що існують різні думки вчених щодо значення, причин виникнення та ролі судових органів у процесі банкрутства підприємства. Неоднозначним є погляд і на сутність дефолту підприємства: в більшості літературних джерел, в тому числі нормативно-правових актах, відсутній поділ дефолту на звичайний та технічний. Проте зазначені категорії мають різну сутність, що зумовило необхідність їх розмежування та детального розгляду.

Оскільки банкрутство підприємства та дефолт визначаються авторами як результат, форма кризового стану, в статті досліджено також сутність категорії "криза підприємства".

Отже, в результаті аналізу нормативно-правових актів, а також наукових праць вітчизняних та закордонних вчених, розмежовано поняття "неплатоспроможність" підприємства і суміжних, що характеризують порушення платоспроможності підприємства: "банкрутство", "звичайний дефолт", "технічний дефолт" та "криза". На основі морфо-

логічного аналізу уточнено економічний зміст поняття "неплатоспроможність" підприємства з позиції його сутності, причин виникнення та наслідків.

Результати дослідження можуть бути використані для ідентифікації стану неплатоспроможності підприємства в процесі діагностики фінансового стану підприємства.

Література: 1. Андрущак Є. Удосконалення інституту банкрутства / Є. Андрущак // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 14–21. 2. Бланк И. Основы финансового менеджмента : [учебн. курс] / И. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2009. – 512 с. 3. Кизим Н. А. Оценка и прогнозирование неплатежеспособности предприятий : [монография] / Н. А. Кизим, И. С. Благуно, Ю. С. Копчак. – Х. : ИД "ИНЖЕК", 2004. – 144 с. 4. Пойда-Носик Н. Дослідження сутності та причин банкрутства підприємств / Н. Пойда-Носик // Облік, аудит і аналіз. – 2009. – № 4 (17). – С. 304–308. 5. Пластун О. Визначення сутності поняття "банкрутство" в сучасній науковій літературі / О. Пластун // Вісник ЖДТУ. – 2009. – № 2. – С. 256–261. 6. Шеремет А. Финансы предприятий / А. Шеремет, Р. Сайфулин. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 387 с. 7. Ситник Л. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством : автореф. дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.02.03 / Л. Ситник. – Донецьк : НАН України, Ін-т економіки пром-ті, 2002. – 20 с. 8. Прокопчук С. І. Критичний аналіз критеріїв оцінювання ризику ймовірного банкрутства (на прикладі підприємств ЗБВ України) / С. І. Прокопчук // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 2 (128). – С. 161–171. 9. Фокіна Н. П. Прогнозування криз та банкрутств промислових підприємств / Н. П. Фокіна // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 2 (20). – С. 76–79. 10. Терещенко О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: [навч. посібн.] / О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2000. – 412 с. 11. Белоліпецький Н. Финансы фирмы / Н. П. Белоліпецький. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 312 с. 12. Словник сучасної економіки Макміллана. – Вид. 6-те, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во "Артек", 2007. – 713 с. 13. Bankruptcy and a fresh start: stigma on failure and legal consequences of bankruptcy [Electronic resource]. – Access mode : http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/report_ita_en.pdf. 14. Kaouther L. Corporate governance and bankruptcy filing decisions / L. Kaouther // Journal of General Management. – 2010. – № 4. – Рр. 3–36. 15. Борох Ю. О. Складові антикризового управління підприємством / Ю. О. Борох // Економіка розвитку. – 2012. – № 4 (64). – С. 74–78. 16. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України № 2343-ХІІ від 14.05.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. 17. Про порядок випуску облігацій підприємств : Положення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 322 від 17.07.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. 18. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>. 19. Передерієнко Н. Антикризова діагностика на мікроекономічному рівні [Електронний ресурс] / Н. Передерієнко, Я. Котляревський // Технологія і техніка друкарства : збірник наукових праць. – 2009. – № 22. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/2009.pdf>. 20. Кондратчук К. Сутність і причини кризових проявів у світовій економічній системі / К. Кондратчук // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 1 (103). – С. 57–63. 21. Козляниченко О. Інститут банкрутства як складова розвитку ринкової економіки / О. Козляниченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 2(92). – С. 79–88. 22. Колмакова О. М. Теоретичні аспекти прогнозування кризових явищ / О. М. Колмакова // Економіка розвитку. – 2011. – № 2 (58). – С. 40–42. 23. Финансы підприємств : [підручник] / [за ред. Ф. Поддєрьогіна]. – К. : КНЕУ, 2000. – 348 с. 24. Василенко В. Антикризове управління підприємством : [навч. посіб.] / В. Василенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 507 с. 25. Балдин К. Антикризисное управление: макро- и микроуровень / К. Балдин, В. Зверев, А. Рукосуев. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 280 с. 26. Чень М.-Ю. Економічні кризи: природа, наслідки та виклики / М.-Ю. Чень, Ч.-К. Чунь, М.-Й. Леонг // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 7 (133). – С. 528–538. 27. Крутик А. Антикризисный менеджмент: Превентивные методы управления / А. Крутик, А. Муравьев. – СПб. : Питер, 2001. – 432 с.

Інформація про автора

Нескородєва Інна Іванівна – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів Харківського національного економічного університету (61166, Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: innanesk@rambler.ru).

Пустовгар Світлана Анатоліївна – аспірант кафедри фінансів Харківського національного економічного університету (61166, Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: pustovgar@mail.ru).